

La ceba

Jordi Teixidor

La ceba

ESCENA 21

El Tirèsies, disfressat de Jaume Primer, apareix a la botiga. Enfilat dalt d'un tamboret, té un aspecte gegantí.

Tirèsies: Morrofort, tu, grinyolant?

Vatua el déu del califa,
ets tu mateix, aquest tifa
que somica al meu davant?

Morrofort: Una veu terrible em crida...

Sóc jo mateix, Satanàs,
i si em planyo, no és pas
perquè deixo aquesta vida.
No faré tampoc ganyotes
quan encenguis el fogó:
allà a l'infern, si més no,
hi ha d'haver compatriotes...

[...]

En Morrofort es tomba.

Morrofort: Per sant Jordi gloriós!

Aquest escut, aquest rostre...
sembla el rei i senyor nostre!
Digueu-me, sou ben bé vós?

Tirèsies: Que no es veu?

Morrofort: I en so de guerra,
que veniu! Oh, dia faust!
Comandareu l'holocaust
i de nou aquesta terra
serà digna del seu nom!

Tirèsies: Extermini? No és l'hora
ni tan sols de fotre'ls fora.
Calma't, Morrofort, fill.

[...]

Tirèsies: Cal que tinguis un hereu,
Morrofort, que el teu llinatge
fructifiqui com el blat,
que es multipliqui com la raça
com ha fet aquesta gentassa,
ve't aquí el nostre combat!

Morrofort: Us prometo d'esmerçar-hi
l'últim buf i l'últim tret,
doneu-ho, senyor, per fet!

Tirèsies: Serà un clau tan llegendari
com aquell que m'engendrà
i potser tan meritori:
per repoblar el territori,
n'ha de néixer un capità.

Morrofort: I després... la reconquesta!
De Salses a Guardamar

els fotrem de cap a mar
que la mar farà la resta!
I el meu fill, dalt de cavall
comandarà aquest carnatge!

Tirèsies: Ara, Morrofort, coratge,
tot depèn del teu carall:
si li queda prou puixança
recobrem tot seguit
el que ens foten a Madrid
amb la punta de la llança.
Au, escomet com un foll,
desembeina, apunta i clava!
En veient tan magna fava
obrir-se com un capoll
sabrà aquesta xarnegada
que, si amb tal arma combats,
els seus dies té comptats
i serà exterminada!

Morrofort: Majestat, compteu amb mi,
un Morrofort mai no falla,
quan es llança a la batalla,
sap fer un hereu o morir.

[...]

ESCENA 22

[...]

Paula: Què hem de fer? Mira que tens poca traça...

Morrofort: És que la llança no passa.

Paula: Què dirà, en Jaume Primer?

Morrofort: Engresca'm, dona.

Tirèsies: Aguanta!

Paula: A mort, a mort, comte-duc d'Olivares!

Morrofort: Ara, puc!

Paula: A mort, Felip Nova Planta!

Morrofort: A les armes, Morrofort,

els hem declarat la guerra!

L'espingarda desenterra

que ens hi va o vida o mort!

Paula: Per sant Jordi, au!

Morrofort: Esventra

que esventra, sabre d'acer,

esberla i esbotza...

No res, que no puc...

[...]

ESCENA 23

[...]

Morrofort: La terra i tot s'esdernega

per tal de deixar aquest món

abans de sofrir l'afront

d'acabar del tot xarnega!

No els entens, aquests senyals?
Morrofort, aquesta crida,
no la sents?... Sí, lleva't la vida,
empunya valent la falç! (*L'agafa.*)
Si per falta de trempera,
de complir no sóc capaç,
ara no podrà el meu braç
fracassar de cap manera.

Tirèsies: I doncs, Tata-muda, què me'n dius?

Parlaràs abans que es mati?

[...]

ESCENA 24

[...]

Tirèsies (*al públic*): Gent, ara en Morrofort ens prega d'assistir al seu traspàs, de manera que, si us plau, formalitat i silenci.

Morrofort: Veïns i compatriotes,
en Morrofort ha fallat
i hem sofert, en veritat,
la pitjor de les derrotes:
és la derrota final.
Si com diu la profecia
la raça reneix un dia,
no serà en carn mortal.
Catalans de sang, veniu,

passem tots a l'altra vida!

Amb la xusma maleïda

ja no es pot fer la viu-viu.

Hem de fundar, allà al cel,

una pàtria novella,

que aquesta pàtria vella

està podrida d'arrel.

Cati: Cony de ceba...

Paula: Quin deliri!

 Morrofort, et faràs mal!

Morrofort: Ha arribat l'hora fatal.

Gúmer: Què vol fer-se?

Cati: L'haraquiri.

Tirèsies (*al públic*): *Messieurs-Dames, ladies and babies*, l'espectacle pot ser encara més brutal que els toros. Si algú s'ha de trasbalsar en veure sang, que no miri.

Morrofort: Sense pompa, de seguida,

 que m'enterrin al fossar.

 I ara tu, falç, a segar,

 que per segar aquesta vida

 cal molt més que un esvoranc:

 arrenca'm de la pitrera

 una esplèndida senyera

 amb quatre barres de sang!

[*De sobte, la Tata-muda cau de genollons amb un gran crit.*]

Tata-muda: No!

Paula: Tata!

Cati: Osti, si parla!

Tirèsies: Silenci!... vols buidar el pap?

[La Tata-muda assenteix amb el cap.]

[...]

Tirèsies: Ara que tants badocs ens miren, quedarà molt més teatral si s'esbomba la veritat i es compleix el teu destí. Perquè, aquí, senyores i senyores, aquí hi ha marro.

Morrofort: Tant me fot!

Tirèsies: Ep, para el carro! (*El desarma.*)

Morrofort: Ai, collons, què passa, aquí?

Tirèsies: Parla, Tata, tens el públic expectant.

Tata-muda: *¡Hijo mío!*

[...]

Tirèsies (*pujant a la botiga*): Morrofort, jo contaré la història. (*Al públic.*) *Oui, c'est une histoire du temps jadis... Sixty years ago...* Bé, em fou contada així pel vell Quiteri. Es veu que la Tata-muda

va tenir un fill de soltera,

i per tal d'anar a servir

el deixà al poble. Aquí,

pobrissona, es desespera:

tot servint els Morrofort,

mentre la seva senyora

cria un fill, ella l'enyora.

Un dia volgué la sort

que en horrible conjuntura

trobessin tots dos la mort

allà, per Extremadura.
De les desferrares del tren
rescatà la criatura
tot meditant la impostura.
Dit i fet, s'emporta el nen
al seu poble, i allà el deixa,
agafa el seu propi infant,
el canvia, i endavant...
el porta aquí, on va créixer
com a hereu del casal.

[...]

Morrofort: Llavors, jo qui sóc, infeliç?

Fins el meu nom és postís
i no sé ni quin nom dir-me...
Dissortat, sí... extremeny!
D'improvís ni sóc qui era,
ni duc al pit la senyera,
ni puc tan sols tenir seny...
Tata-muda, per què, ara?
Bé em podies deixar cec
i en català fer el gemec...
Maleïda siguis... mare!

[...]

ESCENA 26

[Apareix en Morrofort cobert amb un llençol, amb els ulls embenats i una gaiata.]

Morrofort: Sense un plany ni un esgarip,
jo, castís imaginari,
vull emprendre el meu calvari
trasmudat en fals Edip.

Tirèsies (*al públic*): I per cloure com Déu mana aquest cas tan escabrós, veureu complir-se l'auguri.

Morrofort: Voldràs guiar aquest espuri
pel camí de Badajoz?

Tirèsies: *Eh voilà!*

Cati: Osti, papà, què t'has fet, als ulls?

Morrofort: No res.

Cati: Però, què vol dir, aquest rampell?

Morrofort: Per no mirar aquesta terra,
per no mirar aquesta terra...
Jo no sóc jo, sinó ell,
i ara sóc a Extremadura.
Som-hi, doncs, vulgui la sort
que trobem en Morrofort:
confessarem la impostura
per tal que torni a la llar
i que reneixi la flama.
D'aquí estant sento que clama,
«tots els xarnegos a mar»!...

Es carrega la Tata-muda a l'esquena.

Tata, partim de seguida:

en un paratge ignorat,
la raça no és extingida.
Havent reparat el tort,
colgat a la sepultura,
sabré que creix forta i pura
perquè has tornat, Morrofort!

[...]

Tirèsies (*al públic*): I ara gent, hem d'alçar veles.

 Guardeu-vos del fat advers,
 i aprofiteu l'últim vers
 per dir-vos... salut i peles!

(*A Morrofort.*)

 Au, tira, xarnego!

[*El grup desfila davant l'esguard atònit dels qui es queden mentre cau el teló.*]

[Estrenada pel grup Triangle Teatre, al Patronat de Cornellà de Llobregat, el 14 de març de 1993,
sota la direcció de Joaquim Vilà i Folch.]